

Nr 21

Memorial angående anslutning av HSB:s sparverksamhet till ungdomens lönsparande.

Med skrivelse till bankoutskottet av den 18 februari 1958 har riksgäldskontoret överlämnat framställning från Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsföreningars Riksförbund u. p. a. (HSB), vari förbundet anhållit »att i fråga om nu gällande regler för ungdomens lönsparande och de bestämmelser, som kunna komma att utfärdas i anslutning till pågående förberedelser att intensivfiera lönsparandet bland ungdomen, bliva betraktad som bank». Till stöd för sin framställning har HSB anfört följande:

Förbundet har sedan 1933 bedrivit sparkasseverksamhet bland HSB-föreningarnas medlemmar, främst i syfte att möjliggöra för dessa att hopsamla medel till lägenhetsinsatsen. Behovet av detta sparande till bostaden har framstått särskilt tydligt under de senaste åren på grund av dels svårigheterna att erhålla för byggandet erforderliga kreditiv och dels de förhöjda insatserna genom kostnadsstegringar och begränsade belåningsvärden för nybyggnaderna. Bland dem som söka bostad utgör ungdomen naturligt en stor grupp och förbundet har sedan något år tillbaka i ökad utsträckning inriktat sig på en upplysningskampanj bland denna för att förmå den att på ett tidigt stadium börja spara till bostad och bosättning. Detta bostadssparande har förbundet sökt stimulera bland annat genom att gottgöra en högre ränta på sådana sparmedel än vad som gäller för sparandet i övrigt. Förbundet anser det emellertid vara av stor betydelse för lönsparandet, om också spararna inom HSB kunna komma i åtnjutande av de premier m. m. som nu utgå eller som ytterligare kunna komma att beslutas av statsmakterna. Förbundet vill i detta sammanhang erinra om att det redan i förordningen om premiering av frivilligt sparande under åren 1955 och 1956 har betraktats som bank.

HSB:s ovan återgivna framställning inlämnades den 15 januari 1958 till chefen för finansdepartementet, vilken överlämnat densamma till riksgäldskontoret. Riksgäldskontoret har i sin ovan omförmälda skrivelse till bankoutskottet i ärendet anfört följande:

I överensstämmelse med 1950 års riksdags principbeslut angående vinstutlottningar i samband med lönsparandet (prop. 182; bankoutsk. utl. 11; riksd. skr. 213) kan i beslutet åsyftat lönsparande anordnas efter överenskommelse mellan arbetsgivare och anställda samt bank. Med bank avses därvid postsparbanken, sparbank och affärsbank ävensom Kooperativa förbundets (KF:s) sparkassa och centralkassa för jordbrukskredit. HSB är sålunda icke anslutet till lönsparandet.¹

I Kungl. Maj:ts proposition 193 till 1955 års riksdag angående det s. k. premiesparandet förordades, att den statliga premieringen skulle begränsas till det egentliga banksparandet (postsparbanken, sparbanker och affärsban-

¹ Å sparkasseräkningar hos HSB inestod vid utgången av år 1957 ett sammanlagt belopp av i runt tal 40 milj. kr., vilket belopp avser sparare i alla åldersgrupper.

ker samt centralkassor för jordbrukskredit). Med bifall till motionsvis gjorda, av vederbörande utskott tillstyrkta yrkanden beslöt emellertid riksdagen (bankoutsk. utl. 32; riksd. skr. 358), att premieringen skulle omfatta även sådant sparande, som skedde inom KF och HSB samt till dessa riksorganisationer anslutna föreningar med egna sparkassor.

Beträffande ungdomens lönsparande ombesörjer riksgäldskontoret de i samband därmed förekommande, av statsmedel bekostade vinstutlottningarna. I sådant avseende inforrdar riksgäldskontoret årligen de för utlottningarna grundläggande uppgifterna från de sparinstitutioner, som är anslutna till lönsparandet, samt utbetalar efter vinstutlottnings avslutande utfallna vinster till vederbörande sparinstitution för vidare befordran till vinnarna. I fråga om sparbankerna och centralkassorna för jordbrukskredit sker detta genom förmedling av Sparbankernas bank aktiebolag respektive Svenska jordbrukskreditkassan. I förevarande avseende har riksgäldskontoret sålunda direkt kontakt endast med ett femtontal olika sparinstitutioner.

I sitt ovannämnda, av riksdagen godkända utlåtande nr 32 framhöll bankoutskottet bl. a., att det måste anses sörjt för att revisionen inom KF:s och HSB:s sparverksamhet var ordnad på ett tillfredsställande sätt och att det förhållandet, att denna verksamhet icke stode under tillsyn av offentligt inspektionsorgan eller eljest vore närmare offentlighetsligt reglerad, icke borde utgöra hinder för att verksamheten omfattades av premieringen. Med hänsyn till detta av riksdagen godkända uttalande har riksgäldsfullmäktige för sin del ansett, att någon invändning icke torde kunna göras mot att HSB:s sparverksamhet anslutes till ungdomens lönsparande, så mycket mer som KF:s sparkassa redan är ansluten till lönsparandet.

Utskottet

Sedan 1950 anslår riksdagen årligen belopp till vinstutlottning i samband med ungdomens lönsparande. För budgetåret 1958/59 har sålunda innevarande års riksdag för ändamålet anvisat ett förslagsanslag av 700 000 kronor. Åsyftat lönsparande anordnas efter överenskommelse mellan arbetsgivare och anställda samt bank, och de i samband därmed förekommande, av statsmedel bekostade vinstutlottningarna ombesörjes av riksgäldskontoret. I överensstämmelse med 1950 års riksdags principbeslut avses med bank i förevarande sammanhang postsparbanken, sparbank, affärsbank och centralkassa för jordbrukskredit ävensom Kooperativa förbundets (KF:s) sparkassa. Däremot är HSB icke anslutet till lönsparandet.

Vid den premiering, som utgått till frivilligt sparande under åren 1955 och 1956, beslöt riksdagen på förslag av bankoutskottet att med banksparande jämställa sparande i KF:s och HSB:s sparkassor. Som motiv härför anförde utskottet i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 32 år 1955, att det måste anses sörjt för att revisionen inom KF:s och HSB:s sparverksamhet var ordnad på ett tillfredsställande sätt och att det förhållandet, att denna verksamhet icke stode under tillsyn av offentligt inspektionsorgan eller eljest vore närmare offentlighetsligt reglerad, icke borde utgöra hinder för att verksamheten omfattades av premieringen. Samma skäl synes tala för att HSB:s sparverksamhet må kunna anslutas även till ungdomens lönsparande, så mycket mer som KF:s sparkassa redan är ansluten därtill. I likhet med

fullmäktige i riksgäldskontoret förordar utskottet därför att HSB:s sparverksamhet i samband med ungdomens lönsparande må likställas med sparande i övriga bankinstitut.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må besluta, att sparkasseverksamheten inom Hyresgästernas Sparkasse- och Byggnadsföreningars Riksförbund u. p. a. anslutes till ungdomens lönsparande.

Stockholm den 9 april 1958

På bankoutskottets vägnar:

FRITIOF BOO

Närvarande:

från första kammaren: herrar Boo, Fahlander, Mogård, Schmidt, Domö, Krügel, Mannerskantz och Andersson; samt

från andra kammaren: herrar Sköldin, Strandh, Larsson i Julita, Carlsson i Tibro, Persson i Appuna, Rask, Wachtmeister och Börjesson.